

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2547 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของคณะเกษตรศาสตร์บางพระ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก
2. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาของคณะเกษตรศาสตร์บางพระมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

คณะเกษตรศาสตร์บางพระ เป็นสถานศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดศึกษาด้านวิชาชีพระดับปริญญาตรีสาขาเกษตรศาสตร์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากำลังคนระดับปริญญาตรีทางเกษตร ที่จะไปเป็นนักวิชาการและครูเกษตรที่มีความรู้ความสามารถในเชิงการปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างๆ (ทองศักดิ์ วันชัย.2546) คณะเกษตรศาสตร์บางพระ ได้มีการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านวิชาชีพเกษตรมา ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา โดยปัจจุบันได้เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ 12 สาขาวิชา และหลักสูตร และหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต 1 หลักสูตร

1. หลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาเกษตรศาสตร์

หลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาเกษตรศาสตร์ เป็นหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี และต่อเนื่อง 2 ปี กำหนดให้ศึกษาไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตร 4 ปี และไม่น้อยกว่า 75 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี ประกอบด้วย 12 สาขาวิชาเอก คือ

1. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชา - พืชไร่นา
2. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา — พืชสวน
3. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์
4. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา
5. หลักสูตรวิทยابัณฑิต สาขาวิชาเกษตรวิธาน
6. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมเกษตร
7. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาประมง
8. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์

9. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาการบริหารธุรกิจเกษตร
10. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ
11. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีภูมิทัศน์
12. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร

2. หลักสูตรระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต

: หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาการจัดการทั่วไป

3. ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตร

1. เพื่อพัฒนากำลังคนระดับปริญญาตรี ด้านเกษตรศาสตร์ที่จะเป็นนักวิชาการและครู เกษตรที่มีความรู้ความสามารถในเชิงปฏิบัติ ในการเกษตรสาขาต่างๆ
2. เพื่อฝึกอบรมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการเหตุผลปฏิบัติ งานด้วยความรอบคอบตามแผนงานที่ได้วางไว้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริตความขยัน หมั่นเพียร ความสำนึกในจรรยาอาชีพและความรับผิดชอบต่อนานาชาติและสังคม

4. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ เป็นหลักสูตรระดับอุดมศึกษา 4 ปี กำหนดให้ศึกษาไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิต โดยมี 12 สาขาวิชาเอก ดังนี้

1. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอกพืชศาสตร์ – พืชไร่นา (Plant Science – Agronomy)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	53	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	31	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	15	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

2. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอกพืชศาสตร์— พืชสวน (Plant Science – Horticulture)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	53	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	31	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	15	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

3. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์ (Animal Science)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	53	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	31	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	15	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

4. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเกษตรศึกษา (Agricultural Education)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	98	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	36	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	32	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	30	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	145	หน่วยกิต

5. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเกษตรกลวิธาน (Agricultural Mechanization)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	27	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	56	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	18	หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

6. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมเกษตร (Ago - Industrial Product Development)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	41	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	40	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	18	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

7. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาประมง (Fisheries)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	44	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	34	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	21	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

8. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์ (Animal Science)

Science)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	44	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	34	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	21	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

9. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารธุรกิจเกษตร (Agribusiness Administration)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	44	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	34	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	21	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	144	หน่วยกิต

10. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	98	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	45	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	29	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	24	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	145	หน่วยกิต

11. หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ (Landscape Technology)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	100	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	36	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	46	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	18	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	147	หน่วยกิต

12. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร

(Ago – Industrial Product Development)

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	41	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	99	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	41	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพบังคับ	40	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาเลือก	18	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต
รวม	146	หน่วยกิต

5. การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

การจัดระบบการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาต่อปีการศึกษาปกติ

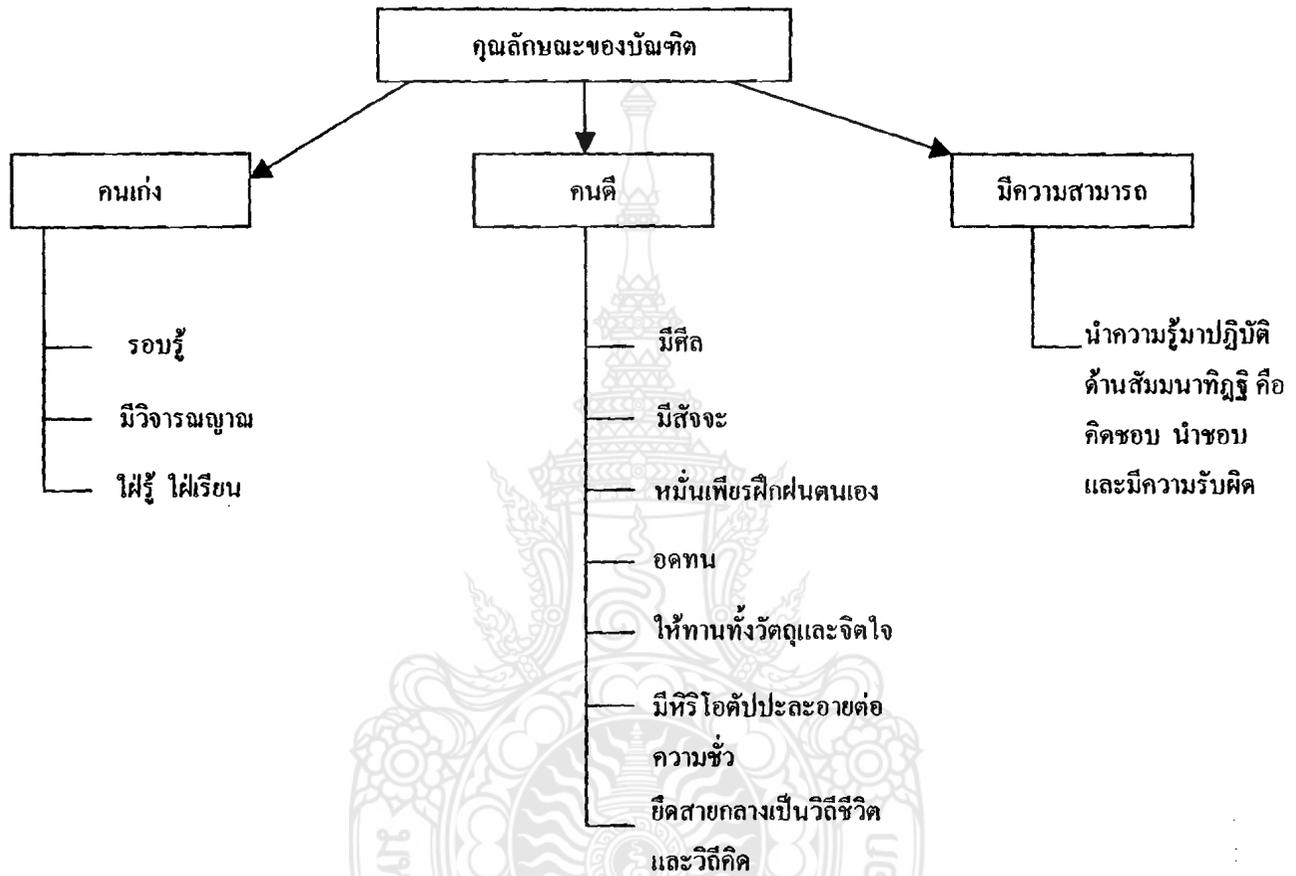
การจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษาหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติและอาจจะจัดให้มีการศึกษาภาคฤดูร้อนได้ในการภาคการเรียนปกติ ภาคเรียนหนึ่งมีเวลาเรียน 18 สัปดาห์ สำหรับฤดูร้อน ให้จัด 6-9 สัปดาห์ โดยเพิ่มจำนวนคาบเรียนในแต่ละสัปดาห์ของแต่ละรายวิชามีจำนวนคาบเรียนครบตามหลักสูตร และควรถือหลักการจัดแผนการเรียนในแต่ละภาคเรียน ดังนี้

1. จัดแบ่งวิชาแต่ละภาคเรียน โดยกระจายตามภาวะของผู้สอนและผู้เรียนให้เหมาะสม
2. จัดตามลำดับรายวิชาก่อนหลัง
3. ภาคเรียนหนึ่งๆ ควรจัด ดังนี้
 - 3.1 รายวิชา ไม่เกิน 10 รายวิชา
 - 3.2 หน่วยกิตไม่เกิน 23 หน่วยกิต
 - 3.3 จำนวนคาบเรียนรวมทั้งในและนอกเวลาต่อสัปดาห์ 50 – 60 ชั่วโมง
4. การเปิดหลักสูตรรายวิชา ต้องขออนุมัติจากสถาบันฯ
5. การเปิดสาขางานเฉพาะต้องขออนุมัติจากคณบดี หรือสถาบันฯ
6. การเปิดรายวิชาที่ไม่ได้ระบุไว้ในหนังสือหลักสูตรจะต้องเสนอสถาบันฯ พิจารณา

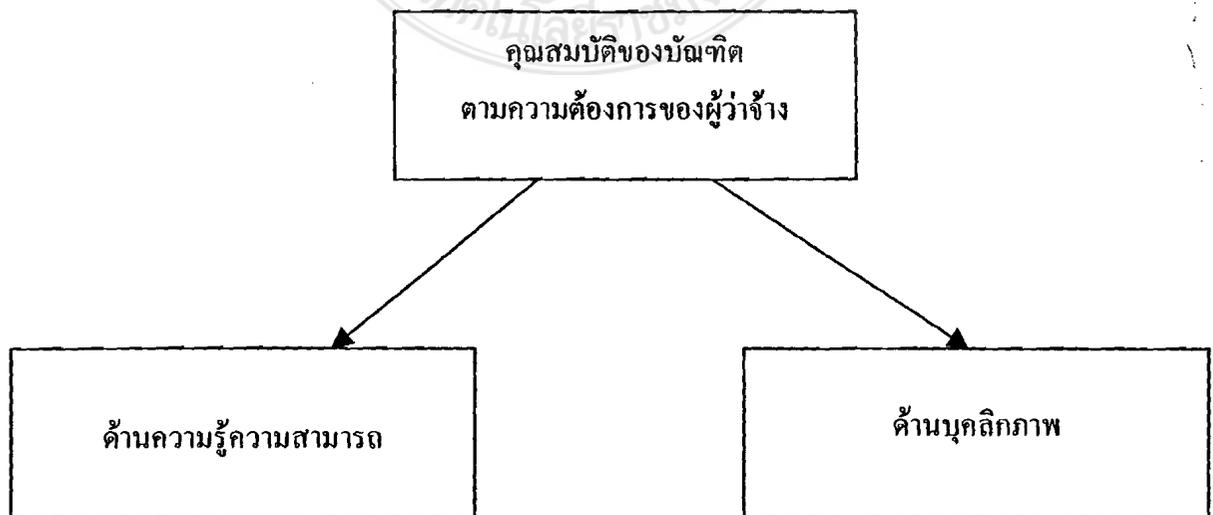
คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

จากการประชุมสัมมนาในระดับชาติ เรื่องบัณฑิตไทยในอนาคต พ.ศ. 2541 ได้กล่าวสรุปถึงคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และคุณลักษณะของบัณฑิตที่นายจ้างต้องการ ดังนี้

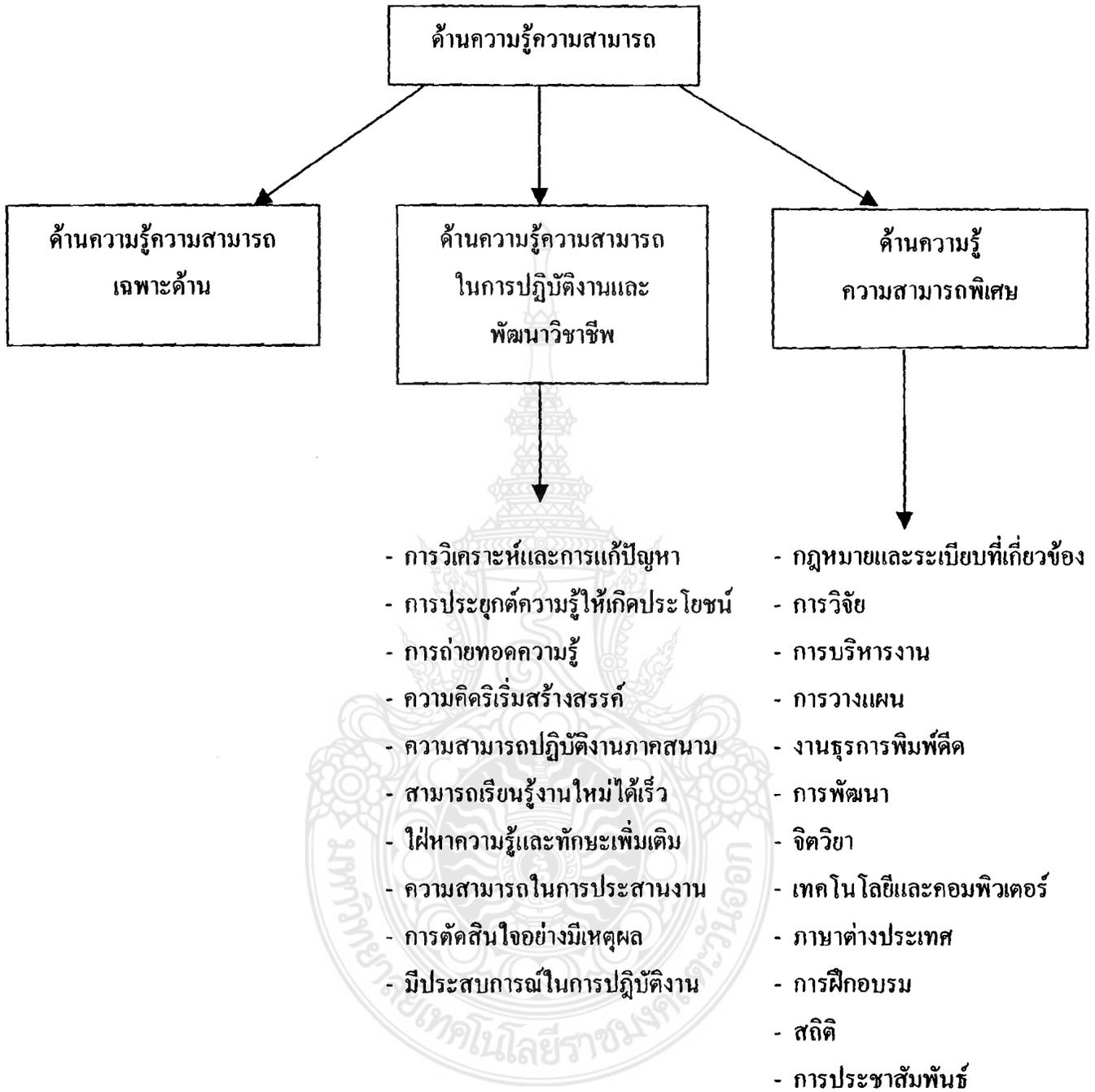
1. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

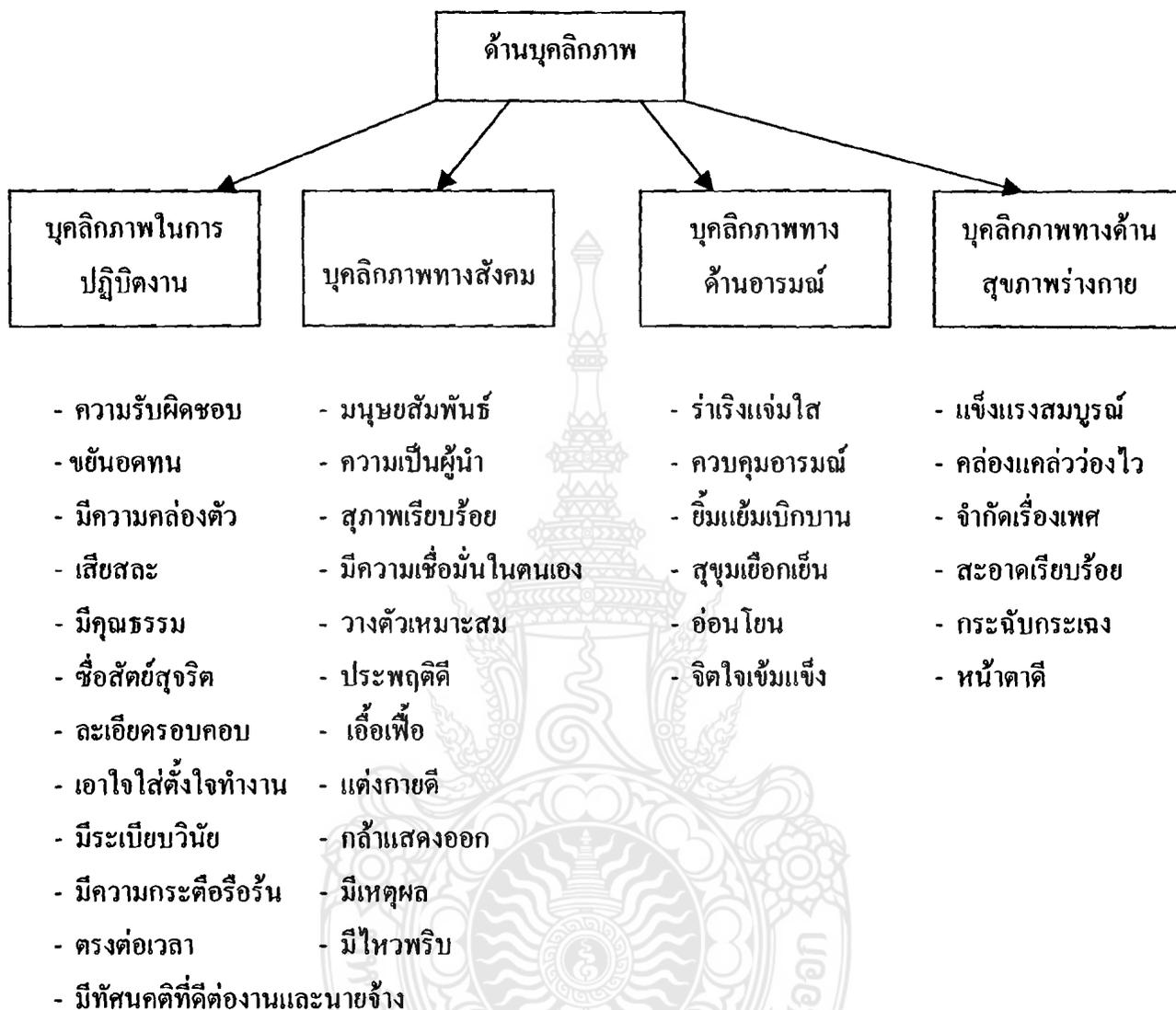
2. คุณสมบัติของบัณฑิตตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง

2.1 ด้านความรู้ความสามารถ

2.2 ด้านบุคลิกภาพ

ศูนย์ประสานงานบัณฑิตยุคใหม่ (2548) ได้กล่าวว่า ในโลกยุคใหม่ต้องการบัณฑิตที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. คุณลักษณะบัณฑิตที่มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เพื่อยืนหยัดต่อสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง
2. มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม สามารถรองรับต่อกระแสแห่งอนาคต (future global Leader) ควบคู่กับการมีความสามารถทางความรู้เชิงวิชาการ (academic excellence)
3. มีทักษะการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสามารถประยุกต์ความรู้ ในสถานการณ์ที่เป็นจริง

4. มีทักษะความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งจำเป็นต้องมีความสามารถในการ
ความรู้บูรณาการความรู้จากแนวคิดทางจิตทางวิชาการที่หลากหลาย การมีทักษะการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ
และทักษะการแก้ปัญหา

ประกอบ กุปรัตน์ (2539) ได้อธิบายถึงลักษณะของบัณฑิตที่ดีว่ามีความเป็นมนุษย์
ที่สมบูรณ์ความประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ ต่อไปนี้

1. Right รู้จักสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. Reson รู้จักเหตุรู้จักผล
3. Responsibility รับผิดชอบต่อบทบาทของตนเอง ทั้งต่อครอบครัว ต่อการงานและสังคม
4. Relation รู้จักความสัมพันธ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์กับมนุษย์ รู้จักให้ รู้จัก

ปรับความเข้าใจ ความนึกคิดของผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกันได้

ซิคเคอริง (Chickering, 1974) ได้เสนอแนวทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา 7 ด้าน
ไว้ดังนี้

1. การมีสมรรถนะ ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม ทักษะ การแสดงออกทางด้านร่างกาย
2. การควบคุมความรู้สึกรู้สึก
3. การเป็นตัวของตัวเอง
4. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะคน
5. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างอิสระ
6. การมีเป้าหมายของตนเองอย่างชัดเจน
7. การพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

งานวิจัยเกี่ยวกับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2531) ได้ทำการศึกษาคุณภาพบัณฑิตและปัจจัยส่งผลต่อ
บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการสอบถามผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยปรากฏ
ว่าผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคุณลักษณะด้าน
ต่าง ๆ ต่อไปในระดับสูงคือ ความรู้ความสามารถในงาน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ
ชอบในงาน ความเป็นมนุษย์สัมพันธ์ ความมีลักษณะใฝ่รู้งาน ส่วนผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล
ต่อความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพศ พฤติกรรมการเรียนและการใช้เวลาขณะเป็นนิสิต
ส่งผลต่อความสามารถในการดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน คุณภาพของอาจารย์และอาจารย์ที่ปรึกษา
ส่งผลต่อคุณภาพด้านการมีคุณภาพของอาจารย์กับการเป็นผู้นำนิสิตระดับคณะ ส่งผลต่อความพึงพอ
ใจในงาน

วัฒนา อิศรางกูล ณ อยุธยาและคณะ (2532) ได้ทำการศึกษาคูณสมบัติของบัณฑิตที่ นายจ้างต้องการ โดยจำแนกนายจ้างออกเป็นภาครัฐและภาคเอกชน ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. นายจ้างภาครัฐบาลต้องการมีคุณสมบัติของบัณฑิต ดังนี้

1.1 ความรู้พิเศษ : คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ และการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ สำนักงาน

1.2 บุคลิกภาพ : ความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าแสดงออก ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกระตือรือร้น ความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มนุษยสัมพันธ์ ความสุภาพเรียบร้อย

1.3 คุณลักษณะพิเศษ : ความรับผิดชอบความอดทน รักความก้าวหน้า ไหวพริบ ความคิดริเริ่ม ความรู้รอบตัว โลกทัศน์กว้าง

1.4 คุณสมบัติอื่น ๆ : สุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว

2. นายจ้างในภาคเอกชนต้องการบัณฑิตที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 Helicopter Quality มองภาพรวมของเหตุการณ์หรือปัญหาได้ มองกว้าง มองไกล

2.2 Power of Analysis มีความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะเหตุการณ์หรือ ปัญหาได้ คาดคะเนผลกระทบต่อเนื้อที่จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ได้

2.3 Imagination มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ได้พยายาม ผลักดันตัวเองให้เกิดความก้าวหน้าอยู่เสมอ

2.4 Sense of Reality อยู่บนโลกแห่งความเป็นจริง ไม่เพ้อเจ้อ คิดและทำในสิ่งที่ เป็นไปได้

2.5 Human Relationship มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีปรับตัวให้กับสังคมได้ นอกจากนั้นยัง คาดหวังว่าบัณฑิตต้องมีความซื่อสัตย์ อดทน และขยันอีกด้วย

ทงศักดิ์ วันชัย (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถภาพของบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์ บางพระ ที่มีต่อตลาดวิชาชีพพบว่า ผู้บังคับบัญชาประเมินบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระมีสมรรถ ภาพในการปฏิบัติงานต่างๆ โดยภาครวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บัณฑิตมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมากในด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และอยู่ในระดับปานกลางในด้านความรู้ความสามารถพิเศษ และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถภาพของบัณฑิตโดยผู้บังคับบัญชาที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน

ไพฑูรย์ อิงคสุวรรณและคณะ (2533) ได้ทำการประเมินภาพรวมของคุณภาพการทำงาน ของบัณฑิตโดยผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของบัณฑิต ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. สิ่งที่นายจ้างพึงพอใจในระดับมาก คือ ความรู้ความสามารถในวิชาที่จบความ กระตือรือร้นและความพร้อมที่จะรับงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์และความมีวินัย

2. สิ่งที่น่ายั้งหรือผู้บังคับบัญชาปรารถนาในคุณลักษณะของบัณฑิตเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้คือ การมีความรู้ดี ใฝ่หาความรู้ การมีความรับผิดชอบ การมีความขยันและอดทน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีความซื่อสัตย์ และการมีความริเริ่มสร้างสรรค์

จิตรรา มาตรฐานธรรม (2537) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการ ในการใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานประกอบการจำนวน 99 แห่งและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 38 คน พบว่า สถานประกอบการทุกขนาด ได้แก่ ช่างยนต์ ช่างกล โรงงาน ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปวส. ที่ผู้ประกอบการต้องการต้องการมากด้านบุคลิกภาพส่วนตัวคือ มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านวิชาการ คือ มีความสามารถใช้ เครื่องมือ เครื่องจักรได้อย่างถูกต้อง

ในการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ และผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าของที่มีความแตกต่างกันอย่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 คือ ด้านบุคลิกภาพส่วนตัวเกี่ยวกับมีทักษะทางภาษาต่างประเทศ และด้านวิชาการเกี่ยวกับมีความสามารถติดตั้งและเตรียมเครื่องอุปกรณ์ที่ทันสมัย

ทงศักดิ์ วันชัย (2548) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2546 พบว่า นายจ้างมีความพึงพอใจช่วงบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ และด้านการปฏิบัติงานอาชีพ และอยู่ในระดับปานกลางในด้านความรู้ความสามารถพิเศษ